

YAVUZ SULTAN SELİM HAN' IN İSYAN VE İHANETE OLAN GAZABI¹

Zafer ŞEN²

Osmanlı Padişahlarının 9. su İslâm Halifelerinin 74. sü olan ve 8 yıl gibi kısa bir süre tahtta kalan **Yavuz Sultan Selim (1. Selim)** babasından devraldığı devletin topraklarını iki buçuk kat büyötmeyi başarmıştır. Şüphesiz bu başarının ardında sert bir yaradılışa sahip oluşu, yapacağı işlerden önce bu kararını çok düşünmesi ,istişare ve araştırma yapmadan bir karar vermemesi ,İslam tarih felsefe ve tasavvuf alanlarındaki derin bilgisi yatmaktadır.

Yavuz Sultan Selim tahta çıktıktan sonra şehzadelığı döneminde planını yaptığı Safevi tehlikesine karşı İran Seferine çıktı. Bu sırada kendi askerleriyle karşı karşıya geldi. **Safeviler** Osmanlı Ordusunun ilerleyişini güçleştirmek için bölgede büyük tahribat yapmış, otlakları yakmış ve civardaki ahaliyi Azerbaycan taraflarına sürmüştü. Sultan Selim iaaşe buhranın önlemek için daha evvel aldığı bütün tedbirlere rağmen bu tahribat yüzünden askerlerin konaklarda kendilerine içecek su ve hayvanlarına yedirecek ot bulmakta büyük sıkıntı çektiler.

Ordunun ilerleyişinde Sakallu Köyü Mevkiine ulaşıldığında askerler açıktan açığa isyana başladılar. Eleşkirt düzlüğüne gelince ,**Yeniçeriler** eskimiş ve yırtılmış ayakkabılarını tüfekleri üzerine asarak huzursuzluklarını gösterdiler. Yeniçeriler tüm ilerleme yürüyüşüne rağmen ortaya çıkmayan düşmana karşı ilerlemenin beyhude olduğunu söylüyorlardı.

Yeniçeriler işi padişahın çadırına tüfek atmaya kadar götürdüler. Sultan Selim askerin arasına girerek : *“Şu anda varmak istediğimiz yere henüz gelmiş değiliz. Düşmanla karşılaşmadan ise dönmemiz mümkün değildir. Bunu düşünmek bile kötüdür. Amma garabet bundadır ki şahın adamları efendileri için can verirlerken içimizdeki bazı gayretsizler, bu batıl anlayışlı insanları zararsız hale getirmek için buralara gelmiş olan bizleri geri dönmeye ve emeklerimizi neticesiz bırakmaya uğraşıyorlar. Fakat biz yolumuzdan asla dönmeyecek ve emre itaat edenlerle birlikte gerekli yerlere kadar gideceğiz. Şunlar ki kalp zaafıyla ailesini özlediğini ve yol meşakkatini bahane ederler ve bundan öte gidemeyiz derler. Onun gibiler kendileri bilirler. Geri dönerlerse Din-i Mübin yolundan dönmüş olurlar. Onların bahaneleri düşman gelmedi ise düşman ilerdedir. Eğer*

¹ Bu Makale 26.03.2013 tarihinde www.zafersen.com adlı Tarih Araştırmaları Sitesinde yayınlanmıştır.

² Araştırmacı, Tarihçi, Yazar

er iseniz benimle yola koyulun. Yoksa ben yalnız başıma da giderim.” Diyerek atını sürdü. Padişahın bu konuşması üzerine kararlılığını gören yeniçeriler ister istemez sefere devam ettiler.

Yavuz Sultan Selim Han **Çaldıran Savaşı**’nı kazandıktan sonra bir yerde kışlayıp, ertesi yıl tekrar İran Seferine devam etmek istiyordu. Ancak devlet adamları ve Yeniçeriler padişahın bu düşüncesine muhalefet ettiler. Aras nehri kıyısına gelindiğinde yeniçeriler devlet adamlarının da tahrikiyle tekrar ayaklandılar. Bunun üzerine ordu Anadolu içlerine girdi. Kış Amasya’ da geçirildi. Sultan Selim’in aklında sefere devam etmek vardı. Ancak tekrar isyan eden asker **Vezir Piri Mehmed Paşa** ve Padişahın hocası **Halimi Çelebi**’nin evlerini basıp, mallarını yağma etti.

Bu durum üzerine canı sıkılan Yavuz Sultan Selim veziriazam **Dukakinzade Ahmet Paşa**’yı bizzat hançerledi.

İstanbul’a döndükten sonrada yeniçeri subaylarını tahttan çekileceğini söyleyerek sıkıştırdı ve bazı isimler aldı. Bunun üzerine Divan-ı Hümayun’un önünde **Tacizade Cafer Çelebi, İskender Paşa, Sekbanbaşı Balyemez Osman Ağa**’nın boyunlarını vurdurttu.

Görüldüğü üzere gayesine odaklanan Sultan Selim gayretsizlik ihanet ve isyana hiç tahammül edemiyordu. Kendisinin tarihte **Yavuz** diye anılmasının bir sebebi de bu özelliğiydi.

Yavuz Sultan Selim’in bu davranışlarının ardında yatan sebep aslında, Hindistan, Orta Asya ve **Türkistan**’a yönelmeyi arzuladığı İran niyetiyle çıkmak istediği sefer hedefinin buralar olduğu rivâyet edilmektedir. Onun **hilâfeti** aldiktan sonra, bütün bir İslâm dünyasını birleştirip tek güç haline getirmek istediği de söylenmektedir. Bu sâyede, Hristiyan dünyasının tehlikesini de bertaraf edebileceği gibi Din-i Muhammedi’ nin sesini her tarafa ulaştırabilecekti.

Yahya Kemal’in deyimi ile:

"Sultan Selim-i Evvel'i râm etmeyip ecel,

Fethetmeliydi cihani, sân-i Muhammedî."

Güçlü iktidarı sonrasında Yavuz Sultan Selim Han , oğlu Kanuni Sultan Süleyman’a dolu bir hazine, güçlü bir ordu ve iç karışıklıklara son verilmiş bir devlet bırakmıştır.